

Gereformeerde
Beginnel en
jken twee.
jken, wanneer
de kerk van
over dit punt
is Calvijn, die
le Kerk was,
het eerst ge-
tezen zijn dan
en kerken van

terste is geen
te laten of 't
de Vaederen
Kerken zijn
rdinaris Regule
te gebruiken;
strengeheid te
soo moet men
Gods verbond,
senste geslachte,
ij kinderen die-
genen, onder het
daer van, van
Christenen ge-
oer goede eden
erken wederom
n, 't gene dat
maar nu zijn
menigerleij, nae
den eden men-
eken dat Godt
om belijde op
aaris bediening
ghs de vijanden
ederom gestelt
chten herderes,
de lijdten noch
fi bekeert ende
en nochmans
er Kercken toe
gen aflifjitten;
gen niet alleen
emeenschap der
Godts. Derge-
aen die vanden
als zij ons advijs
bben. Item ter
verborgten in
nderen noch soo
dat zij hun tot
begeuen, Offi-
zijnde hun niet
sich Jesu Christ
ts enige van ha-
ren van haer
om, in aller
doopt te worden,
niet redene die
sderken aange-
dat die Peters
des doops haer
pte ende plicht
quijten, oock
at zij van den
nde bewillinge
Want dat is
eders der voor-
recht Ende
gezegeuen had-
s. Peters ende
sich personen is
niet en weet,
lich sij, soo en
niet raeden tot
ten, sonder den
ten eerst ende
dat zijn kindt
zijner tijt sal
in inde suijvere
te dat hij door
t vermoeuen 't
er en sal dwin-
tet wederomme
in totte supers-
es Pausdoms,
veel meer als
de leeringe des
onderwezen is
in toom langer
soude 't ambi-
seere regeren,
bestinghe ende
u.

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Wat is een „rechtzinnig christen“?

ook in dit haar geschrift toont, beantwoordt,
met de apodicticiteit der propagandiste, de vraag
of een rechtzinnig christen socialist kan zijn,
bevestigend. Het wil mij voorkomen, dat de
wijze, waarop de geachte schrijver in deze vraag
haar gedachten formuleert, aan duidelijkheid
te wenschen overlaet.

Vele harer lezers zullen haar verkeerd be-
gripen en deze begripsverwarring acht ik en voor
Enka zelf en voor den geestesstrijd onzer dagen
niet weinig bedenkelijk.

Dat komt er van als men in den geestesstrijd
onzer dagen over levensvragen wil mee-praten
en mee-schrijven, zonder zich de moeite te geven
van juiste begripsbepaling.

Wat is een „rechtzinnig christen“?

Ik zou, wijl niet de bijbel, maar de belijde-
nis van de kerk waartoe een christen behoort,
het criterium zijner rechtzinnigheid is, willen
antwoorden: een christen die het goed eens is
met de belijdenis zijner kerk.

Maar nu komt de groote moeilijkheid.

Wijl er onderscheiden kerken zijn met een
eigen belijdenis zijn, zoo zijn er ook onder-
scheidene „rechtzinnige christenen“.

Welk rechtzinnig christen heeft ENKA nu op
het oog?

Een nadere bepaling ware hier allerminst
overbodig geweest, doch zij laat u daaromtrent
in volalagen onwetendheid.

Of een roomsche, een gereformeerde, een lu-
therische christen volgens haar bedoelen socia-
list kan zijn, dan wel een, die van nog 'n andere
kerk lid is, moet ge maar raden.

Eerger nog is het met het woord socialist.

Wat is een „socialist“?

Men kan, bij de woord-verklaring blijvende,
zeggen, ieder die zin heeft voor de gemeen-
schap; en dan staat een socialist tegenover een
individualist.

Ik zelf heb voor jaren, in een lezing voor
Patrimonium over „Individualisme en Socialisme“
het gebruik van het woord „socialist“ in dien
zin verdedigd en zelfs de samenloop van
„Christen-socialist“ voorgestaan.

Was dood-onverschuldigd bedoeld. En toen
kon 't nog even; maar nu niet meer.

'k Bedoelde toen niet anders dan 'n christen met
zin voor de gemeenschap, maar ik zou het toch
niet graag weer doen en ontraad ieder om het
na te doen.

En dat vanwege de spraakverwarring die
men er mee sticht.

Wie toch het woord „socialist“ gebruikt, doet
zijn medemenschen aan heel wat anders denken
dan aan 'n mensch met sterken gemeenschapszin.

Maar vooral indien men niet bij de woord-
verklaring wil blijven dient men, waar men
in den geestesstrijd onzer dagen leidend wil
optreden, voor zijn medemenschen toch nader
te bepalen, wat men verstaat onder 'n socialist.

Begat men hier een zonde van verzuimen,
dan wreekt zich dat in misverstand, in niet-
begrijpen.

Velen verstaan onder een socialist nog altijd
een communist.

Een Gereformeerde, die er dit onder verstaat
zal het met ENKA al dadelijk niet eens waken,
want als rechtzinnig Christen kan hij geen
„communist“ zijn. Immers naar zijn belijdenis
verwerpt hij de wederdoopers en andere op-
roerige menschen, en in 't gemeen al degenen,
die de Overheden en Magistraten verwerpen en
de justitie omstooten willen, invoerende de
„gemeenschap der goederen“ (Gel. Bel. Art. 36).

Nu is dit begrip van „socialist“ zeker onjuist.

Communisme is een ruimer begrip dan
socialisme.

Maar omdat velen deze twee begrippen nog
altijd dooreenhaspelen, dient, wie als leider bij
den geestesstrijd onzer dagen wil optreden, te
des te nauwkeuriger te bepalen.

Het socialistisch communisme of „het socia-
lisme“ wil alleen het communisme van de
arbeidsmiddelen, van grond en werktuigen; en
wil daarbij zoowel de voortbrenging als de
verdeling van het voortgebrachte georganiseerd
door den staat.

Als zodanig is het socialisme een staatshuishoudkundig systeem.

Niet meer en niet minder.

Maar, wijl de moderne socialist, en met
name de aanhangers van KARL MARX, deze
organisatie op geheel democratischen grondslag
willen verwezenlijken, noemen zij zich „social-
democraten“ en hun systeem „Social-democratie“.

Wie nu in onze dagen van „socialist“ spreekt,
wekt bij velen zijner medeburgers, ook bij hen
die het communisme en socialisme niet dooreen-
haspelen, de gedachte op aan een Social-de-
mocraat.

Aan een MARXISTE.

Aan 'n socialist, die er behalve de socialis-
tische hervormingsplannen, ook nog de twee
bekende MARXISTISCHE dogmen, dat van de
„meerwaarde“ en dat van de „materialistische
geschiedbeschouwing“, op nabuurt.

Nu geef ik toe dat Socialisme alweer een
ruimer begrip is dan Marxisme.

Maar omdat velen ook deze begrippen nog
altijd dooreenhaspelen, dient, wie als leider
bij den geestesstrijd onzer dagen wil optreden,
te des te nauwkeuriger te onderscheiden.

Wie nu ENKA's brochure nauwkeurig leest,
merkt wel, dat ze het MARXISME niet in be-
scherming neemt. In een ingesonden stuk in
de „Standaard“ van 25 Maart jl. verzekert zij
bovendien, dat in haar brochure volstrekt niet
wordt betoogd, dat een Christen met de Social-
democratie kan meegaan. Maar dan had ook
de titel van haar brochure anders moeten zijn.

Mij, v. d. VRIES is een Christelijke vrouw,
en waar nu de vraag: Kan een rechtzinnig
Christen socialist zijn? met het bevestigend
antwoord er bij, zoo raauwelings, van christe-
lijke zijde, onder het publiek wordt geworpen,
daar acht ik dat bij den geestesstrijd onzer dagen
niet al te bedenkelijk.

„De vraag zelf“, zegt Enka, „is nog geen
brandende kwestie.“

„Maar eerlang zal zij dat worden; in komen-
de jaren zal zij het vraagstuk zijn.“

Deze uitslating geeft mij den indruk, dat Mij,
v. d. VRIES zelve nog zoo zeker niet is van haar
zaak. Ik kan mij toch niet voorstellen hoe
iemand, die een vraagstuk voor het publiek pas
opgelost heeft, verwachten kan, dat het in ko-
mende jaren een brandende kwestie, het vraag-
stuk zal worden.

Maar juist omdat ENKA in haar brochure de
begrippen niet duidelijk genoeg onderscheidt;
juist omdat zij, gelijk we reeds opmerkten, met
zoo groote apodicticiteit spreekt; juist omdat haar
boekje zoo suggestief is, vrees ik, dat No. 7 der
„Levensvragen“ in enkele geesten toch verwar-
ring zal stichten.

Ik denk daarbij, en dit dringt mij om vóór
andere boeken, thans ENKA's geschrift te be-
spreken, aan de geesten van sommige onzer
politieke vrienden, bij wie 'n sterke neiging
bestaat om het „groen“, dat par droit de nain-
sance de kleur der anti-revolutionaire partij is,
te verbinden met het „rood“ der sociaal-
democratie.

Ea niet alleen op esthetisch gebied is het,

dat groen en rood, — de Duitschers noemen
dat „Bauern-farbe“ — tegen elkander vloekt.

De kunst van lezen nu wordt over het algemeen
slecht verstaan.

Het groote publiek, waartoe ik ook hen reken,
die tot de zooveen genoemde kleurenverbinding
neigen, heeft weinig zin voor subtiel disticties.

'Is al mooi wanneer het een socialist van een
communist weet te onderscheiden.

Maar het dan nog weer de nadere distictie
tusschen een socialist en een Marxist bijbrengen,
daarvoor is veel geduld en heel erg-duidelijk zijn-
noodig.

Nu zal ik niet zeggen, dat ENKA dit in haar
brochure niet bedoeld heeft te doen, maar ge-
daan heeft ze het niet en haar titel bederft alles.

Die titel is tardend.

De inhoud van het boekje wordt vergeten,
maar dat „een rechtzinnig christen socialist kan
zijn“, dat blijft hangen in het bewustzijn.

En of ENKA nu al in haar brochure volstrekt
niet betoogt, dat een rechtzinnig christen een
social-democraat kan zijn, helpt niets. Wie naar
„rood“ trekt, denkt „socialist is socialist“ en
zegt „wie je wel, ook die christelijke ENKA heeft
het gezegd, dat je als rechtzinnig christen heel
goed socialist kunt wesen“.

Maar afgesien nog van deze begripsverwarring,
waartoe ENKA's brochure aanleiding kan geven,
acht ik haar bedenkelijk.

Of een rechtzinnig christen socialist kan
wesen, — geen Marxist nu, maar Socialist in
den zin waarin Mij, v. d. Vries dat bedoelt, —
is een vraag, waarvan ik meen, dat de bevesti-
gende beantwoording moet toegeschreven of aan
zekere passie die voor de uitspraken, welke tot
haar ontkenninge beantwoording leiden, blind
maakt, of aan volalagen onbekendheid met die
uitspraken. De bestudeering der brochure doet
mij bij ENKA het eerste even sterk vreezen als
het tweede vermoeden.

Ik denk nu niet de schrijver alleen aan het
socialisme als „economisch systeem“; aan dat
systeem waarbij, indien het eens werd toegepast,
„het privaet grondbezit en de concurrentie
voortbrenging vervangen zou zijn geworden
door gemeenschappelijke grondbezit, gemeen-
schappelijke productie, gemeenschappelijke ver-
deling“ — zooals Mij, v. d. Vries het op
p. 13 omschrijft. Ik vraag nu met ENKA, of een
rechtzinnig christen — en deze ietwat vage term
noem ik nu maar in den zin van: een recht-
zinnig christen van welke belijdenis ook —
voorstander, propagandist zelfs, van dit systeem
kan zijn.

En dan zal zij het wel met mij hier over
eens wesen, dat de rechtzinnige christen ver-
standig genoeg is om alleen zulk een economisch
systeem voor te staan, dat naar zijn overtuiging
voor toepassing vatbaar is, en wel zóó, dat
om nog eens haar eigen woorden te gebruiken,
„de maatschappelijke toestanden er beter, har-
monischer“ dan de tegenwoordige door worden.

Nu heb ik, bij christelijke en niet-christelijke
schrijvers over het socialisme als economisch
systeem, op dit stuk uitspraken gelezen, die
daaromtrent alle illusie ontnemen. Uitspraken,
niet zoo maar daarheen geworpen, maar rustend
op kalm betoog.

Maar al te goed wetend, dat het bezit eener
overtuiging samenhangt met nog andere psycho-
logische momenten, dan de intellectuele, vrees
ik, dat het niet heel veel zal geven, of ik ENKA
al aanraad ook van deze literatuur eens kennis
te nemen.

Men kan echter niet weten.

En daarom zij het mij vergund ditmaal al
vast onder haar aandacht te brengen, wat een
rechtzinnig christen, nu eens geen gereformeerde,
maar een roomsche, en wel VICTOR CATHARIN
S. J., in zijn voortreffelijke MORALPHILOSOFIE
II over de „onmogelijkheid des Socialismus“ schrijft.

Mischien krijgen wij dan nog eens een
tweede brochure: Kan een rechtzinnig christen,
van welke belijdenis ook, socialist in enger of
ruimer zin zijn? ontkennend beantwoord door
ENKA.

Uit de Pers.

Het vijftigjarig jubileum der Christelijke Gere-
formeerde Kerk in Amerika geeft ook in ons
land stof tot blijde herdenking van wat God
aan onze zusterkerk heeft gedaan.

Wat Prof. Bavinck in *Hollandia* schreef nemen,
we gaarne hier over:

De Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika,
met welke de Gereformeerde Kerken hier te lande
in correspondentie staan, bereidt zich voor, om op
den 8, 9 en 10den April a.s. haar vijftigjarig
bestaan te herdenken. In elke plaats, waar
een Chr. Geref. Gemeente bestaat, zal een
ure der gedachtenis gehouden worden; en de
gansche feestviering zal haar middelpunt vinden
in een groote vergadering te Grand-Rapids, waar
vertegenwoordigers van alle Kerken in Amerika
zich zullen vereenigen.

Bij die gelegenheid zal door een koor van 300
stemmen een cantate worden gezongen, waarvan
wij hier een paar coupletten overnemen:

Geloofd zij God, met hart en stem en snaren! —
Als 't veldhoon vlucht, gejaagd door 't

Zoo vluchtte ons volk, dat eerstzijts tachtig jaren.
Voor vrijheid streed, trots martelplek en dood;
Een eigen volk, ach, jaagde 't sinloos na;
God gaf ons rust in 't vijfde Amerika.

Loof God den Heer! (bis).

Geloofd zij God! Al moe 't braambosch branden
In 't eeuw'g licht, toch wordt het niet verteerd:
Zoo Christus' Kerk; geen vuur, geen slaafsch

Vermogen iets waar God de Heer regeert.
Hier, sprak Hij, zal ik wonen naar mijn rust,
En gaf zijn volk de vrijheid en de rust.

Loof God den Heer! (bis)

Laat de eeuwen nu van 's Konings roem gewagen;
Hij is zijn volk een schild in 's levensstrijd;
Gren aardse macht moge immer hen versagen,
Hij voert hen aan naar 't Rijk der heerlijkheid.

Hier overwon, en zittende in zijn troon,
Schenkt Hij zijn volk straks voor het Kruis

Loof God den Heer! (bis)

Deze cantate is vervaardigd door Dr. Henry
van der Wey, die reeds als student te Kampen
zich onderscheidde door zijn fijn taalgevoel, door
zijn liefde voor Nederlandsche letterkunde en zijn
gelukkige beoefening der poëzie. Het is verblij-
dend, dat Dr. van der Wey, die thans reeds jaren-
lang in Amerika verblijft, zijn Hollandsch nog zoo
zuiver heeft weten te houden en voor zijn poëtische
bezieling in deze zijne moedertal uiting zoekt.

Er ligt daarin een teken en bewijs van de innige
gehechtheid, waardoor de Nederlanders in Amerika
zich aan hun oude vaderland gebonden blijven
voelen. Eene gehechtheid, die te meer betekenis
verkiijgt, indien men bedenkt, dat de oudste
kolonisten in de vorige eeuw Nederland verlieten,
omdat zij er op allerlei wijze vervolgd en geplaagd
werden en elders een land der vrijheid en der rust
wildten zoeken.

Toen hier te lande in 1834 de »Scheiding« een
aanvang nam en vele Gereformeerden den band

met het Nederlandsch Hervormd Kerkgenootschap
van 1816 verbraken, om juist met de Gerefor-
meerde Kerk in gemeenschap te blijven, toen
maakte datgeen, wat alleen het Hervormd-Kerk-
genootschap, maar ook de Overheid bewaart. Met
inkwartiering, boete of gevangenis werden zij ge-
traft, die aan de samenkomsten der gescheiden
Gereformeerden deelnamen. En veel erger dan die
vervolging en straf was nog de grenzeloze ver-
achting, waaraan deze mannen der Scheiding
blootgesteld waren. Ook toen in 1840 de eigenlijke
vervolging ophield, was het voor velen hunner
geen leven 'hier. Heel Nederland stond tegenover
hen of liet hen over aan hun lot. Zelfs bij hen,
op wier sympathie zij krachtens eenheid der belij-
denis hadden mogen rekenen, vonden zij weinig
sympathie. En zoo kwam bij velen gansch natu-
rel de gedachte op, om Nederland te verlaten en
elders een nieuw en beter vaderland te zoeken.

Eerst dacht men aan Java, omdat men toch nog
het liefst wilde blijven leven onder de Hollandsche
vlag. Een Comité ging hierover zelfs met den
toenmaligen Minister van Koloniën raadplegen;
maar de uitslag was zoo weinig bemoedigend, dat men
dit plan moest afziet. Toen werd het oog op
Amerika gevestigd; Brummelkamp en Van Raalte
gaven een brochure uit: *Waarom bevoornden wij
de volkverhuizing naar Amerika en niet naar
Java?* En hun stem vond weerklink.

In Sept. 1845 ging Dr. A. C. van Raalte met
een aantal landverhuizers scheep, om een land-
streek in den staat Michigan te ontginnen en daar
zich te vestigen. In Juli 1847 werd hij door Dr.
C. van der Meulen met 400 personen gevolgd, en
later opnieuw door Dr. Bolks, Klijn, Baay en
anderen. In den eersten tijd hadden deze kolonisten
ontagelijk veel te lijden van koude en ziekte, van
kommer en gebrek. Maar ze hielden toch stand
in de moeilijkste omstandigheden. Van Raalte was
de ziel der beweging en sprak hun telkens weer
moed in; hij heet terecht de Vader der Hollandsche
kolonie in Michigan. En spoedig vormde er zich
verschillende burgerlijke gemeenten, die de namen
ontvingen van Holland, Zeeland, Friesland enz. en
in meerdere of mindere mate tot bloei en welvaart
kwamen.

Kerkelijk waren al deze mannen en vrouwen uit
de Scheiding in Nederland afkomstig. Maar in
Amerika voegden zij zich, na voorzichtige en ern-
stige onderhandelingen, bij de Dutch Reformed
Church, die al van het begin der zeventiende
eeuw in Amerika bestond. Op de algemeene Synode
te Poughkeepsie 5 Juni 1850 kreeg deze vereniging
haar beslag.

Maar langzamerhand bleek het, dat deze ver-
eeniging niet naar aller genoeuen was. Onder de
kolonisten zelve was groot verschil van gevoelen
in ondergeschikte zaken. Verworpen kon dit niet
wanneer men bedenkt, dat zij uit verschillende
strekken van Nederland kwamen en hier door ver-
schillende predikanten waren onderwezen en geleid.

Er waren Groningers en Friezen, Hollanders en
Zeeuwers onder; sommigen behoorden hier te lan-
de tot de richting van Brummelkamp, anderen
tot die van Van Velsen, nog anderen tot die van
Ledeboer enz. En desen kwamen in Amerika bij
elkaar en moesten met elkander leven in dezelfde
gemeente en soms in denzelfden Kerkeraad. Het
was goed te begrijpen, dat zij het niet met elkander
dikwerf niet al te best vinden konden.

Zoo kwam het allereerst in Grand-Rapids tot
eene scheuring; en toen se daar eenmaal had
plaats gegrepen, breidde zij zich spoedig tot andere
gemeenten in Michigan en elders uit, en gaf zij
aan de »Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-
Amerika« het aanzijn, die thans haar vijftigjarig
bestaan herdenken gaat.

Over het recht der scheuring onthouden wij
ons thans van een oordeel. Genoeg is het, dat de
Christ. Geref. Kerk in Amerika in de vijfzig jaren
van haar bestaan rijkelijk door de Heere gezegend
is. Zij telt thans duizenden leden, tientallen van
gemeenten, een bloeiende Theol. School met een
college te Grand-Rapids, en wint voortdurend aan
invloed en betekenis.

Ook Nederland is aan die Kerk, evenals ook
aan de Reformed Church, dank verschuldigd. Want
niet alleen heeft zij de Nederlandsche taal tot dus-
ver in ere gehouden, en aan den Nederlandschen
naam in den vreemde betekenis geschoonen. Maar
zij is voor duizenden Nederlanders ten rijken ge-
gewest; zij heeft hen bewaard bij de belijdenis
der waarheid, in welke zij hier waren opgevoed;
zelfs is het aantal niet gering van hen, die hier
te lande in onverchilligheid of ongelooft voort-
levende, in Amerika wederom tot het Christelijk
geloof zijn teruggekeerd.

Van harte deelen wij daarom in de vreugde en
de dankbaarheid, welke de Christ. Geref. Kerk in
Amerika bij de herdenking van haar vijftigjarig
bestaan bezielt. Wij bieden haar onze oprechte
gelukwenschen aan en bidden van God, dat Hij
ook in de toekomst haar leiden moge door zijn
Geest en haar tot een rijken regen moge stellen.

Die toekomst is in vele opzichten nog ernstiger
en gewichtiger dan het vijfzig jarig tijdstip, dat
thans achter haar ligt. Tot dusver voelde zij zich
nog door en door Nederlandsch; zij leefde als Kerk
meer met Nederland dan met Amerika mede.
Zelfs onze kleinste huishoudelijke twisten werkten in haar
na. Dat alles had zijne goede zijde, en heeft er
ongetwijfeld toe bijgedragen, om de Christ. Geref.
Kerk in Amerika te bevestigen en tot de taak, die
thans haar wacht, voor te bereiden.

Maar die taak is en wordt nu toch meer en
meer een andere. Met de Geref. Kerken in Neder-
land de gemeenschap onderhoudende, behoort zij
niet te vergeten, dat haar roeping in Amerika ligt.
Zij staat thans voor de uiterst gewichtige taak,
om de oude waarheid meer en meer invloed te
verschaffen in het nieuwe Amerika. Op dien weg
liggen ontzaglijk veel moeilijkheden, moeilij-
kheden van taal en nationaliteit, van levensopvat-
ting en cultuur, van godsdienstige gezindheid en
sociale belangen. En er zal groote wijsheid en
voortzichtigheid, ware godsvrucht en degelijke
kennis noodig zijn, om in dezen den rechten weg
te vinden en dien ten einde toe te blijven bewan-
delen. Maar die taak is dan ook verheven en
schoon, en kan, bij ernstige behaaging en onder
Goed zeggen, een rijke vrucht dragen. Stelle de
Heere Reformed Church en Christ. Geref. Kerk
beide in Amerika tot een licht op den kandelaa-
er en tot een stad op den berg. In de toekomst
bevestigte en vermeerderde Hij, wat Dr. van der
Wey in zijne cantate terecht aangaande het ver-
leden zong:

Hij is 't, Die Holland's pelgrimsstoot
Naar 't land der vrijheid leidde;
Hen, — rijk in God, schoon arm in goed, —
Een beter lot bereidde.

De wilderness verdwijnt;
Een bloeiend oord verschijnt;
En 't dankbaar volk verkondt,
Met palmen in het rond,
De vrijheid van 't belijden.

Officiële Berichten.

Classis Dordrecht.
Vergadering der classis D. V. op Donderdag
2 Mei a.s. te Dordrecht. Inzending van stukken
of voorstellen tot Zaterdag 20 April bij den
eerstondergeteckende.

Namens de roepende Kerk,
J. DOUMA, *proeses*,
H. J. TE BOVELD, *scriba*,
Alblasserdam, 3 April 1907.

Classis Gouda.
De classis Gouda zal D. V. vergaderen
Dinsdag 7 Mei e.k. in de Noorderkerk te
Gouda. Stukken voor het agendum worden
vóór 23 April a.s. ingewacht bij den eerst-
ondergeteckende.

Namens de roepende kerk van
Krimpen a/d. Lek.
Dr. A. TAAL, *proeses*,
H. W. V. D. GRAAFF, *scriba*.

Classis Barendrecht.

De vergadering der classis Barendrecht zal
D. V. gehouden worden Woensdag 1 Mei e.k.
des voormiddags te half 9 uur te Barendrecht.

Punten voor het agendum vóór 11 April te
zenden aan het adres van den eerstonderge-
teekende.

Namens de roepende kerk van Bolnes,
Dr. E. SCHOUTEN, *proeses*,
G. HAMSTERS, *scriba*.

Buitenland.

Engeland. De toestand op gods-
dienstig gebied beheerscht door den
strijd tegen de Nieuwe Theologie.
Evan Roberts krank. Anti-ritua-
listisch streven.

Sedert eenige maanden verneemt men van uit
Engeland weinig meer omtrent de Revival-
beweging die in Wales haar oorsprong had. Het
komt ons voor, dat dit voornamelijk te wijten is
aan het feit, dat de strijd tegen het zich ont-
maskerend modernisme elke andere beweging in
de schaduw stelde. Inderdaad is de ontroering,
die in Christelijke kringen gewekt is door het
optreden van den predikant Campbell, groot
gewest. Deze Congregationalistische predikant
heeft niet alleen zijn afbrekende leer van den
kandel en van den kathedraal laten hooren, maar
hij heeft die ook in een boek, „The New
Theology“ getiteld, verkondigd. Nu wordt de
toestand op godsdienstig gebied in Engeland
beheerscht door den strijd tegen de z.g. nieuwe
Theologie. Deze strijd is onvermijdelijk geworden
sedert de aanhangers der moderne leer zich
georganiseerd hebben in de „New Theology
Union“, of vereniging van moderne Theologen.
Lang hebben deze mannen gearzeld om vrij
en onomwonden uit te spreken, dat zij hetgeen
de Christelijke kerk belijdt, verwerpen. Maar
het optreden van den gevierden Congregational-
istischen predikant Campbell heeft gemaakt dat
de geesten zich openbaren.

Daarbij komt, dat de leider der Revival-
beweging in Wales, de heer Evan Roberts, te
Leycester, waar hij de gast is van den heer
Penn-Lewis, verpleegd wordt als zenuwlijder.

In den herfst van het voorgaande jaar heeft hij
een arts geraadpleegd, die verklaarde dat zijn
krankheid van ernstigen aard was; dat hij op het
punt gestaan had van geheel te sullen verlammen,
en dat, als hij zich weder tot het werk des
Heeren zal kunnen begeven, hij nog eenige
maanden volstrekt rust in een aangename
omgeving hebben moet. Zijn toestand was
volgens dien geneesheer het gevolg van overspan-
ning, nog verergerd door den schok van een
accident te Liverpool. De heer Roberts heeft
zich verklaard, dat hij er van overtuigd is dat
hij den wil Gods volgt, als hij den raad van den
geneesheer aanvaardt, en dat hij er daarom van
zal afzien eenig werkzaam aandeel in den arbeid
des Heeren te nemen totdat hij geheel hersteld is.

Sedert het rapport der koninklijke commissie
in zake de toenemende Ritualistische praktijken
in „de Kerk van Engeland“ (de Episcopale kerk),
is men in Engeland ook meer de aandacht
aan de Romaniserende beweging in genoemde
kerk gaan wijden. Wij deelden reeds mede, dat
de Wyckliffpredikers, die van een vereeniging
uitgaan welke door den boekhandelaar Kensit
wordt gesicht en die tegenwoordig door diens
soon wordt geleid, trachten het volk te beïnvloeden
om de waarheden, door de Reformatie aan het
licht gebracht, niet prijs te geven. Er bestaat
daarbenevens ook een „Protestant Reformation
Society“, welke onlangs besloot een poging te
wagen om het Protestantisch karakter der
Episcopale kerk te handhaven. In aanmerking
nemende dat de Romaniserende richting, waarin
velen zich bewegen, voor een groot deel haar
oorsprong vindt in de geestelijkheid, zoo tracht
bovengenoemde vereeniging jonge geestelijken
aan te kweken, die bekwaam en genegen zouden
zijn het Protestantisch karakter der Engelsche
staatskerk te handhaven. Om dit doel te
bereiken heeft de vereeniging eenige beurzen
ter beschikking gesteld voor hen die naar de
„ordination“ in de Episcopale kerk staan.

In het algemeen wil men niet jongelieden voor
het ambt laten opleiden, die nog hun studie van
de verschillende punten, die in controversen zijn,
moeten maken, maar wil men dezulke steunen die
daarover een gevestigde meening hebben.

De Reformatie Kirchensatzung beschrijft den
toestand op kerkelijk terrein in Duitschland
aldus:

„Men kan den indruk niet van zich zetten,
dat het Evangelische Duitschland een tijd van
scherpen kerkelijken strijd tegemoet gaat. De
zaak César komt niet tot rust. Tegen de ver-
kiezing van den man die in zijn plaats gekozen
werd: Götz uit Hull, is reeds geprotesteerd. De
gebeurtenissen te Solingen zijn bekend. Te
Keulen hebben de „Vrienden der Evangelische
vrijheid“ de overwinning bij de kerkelijke ver-
kiezingen behaald. Zij die bij den Evangelischen
opperkerkeraad bezwaren in

Zoo stemden dan de ouders toe, wat zij zeker niet zouden gedaan hebben, als zij God hadden gediend, anders dan voor het uiterlijke. Niet allen dachten echter zoo. Vele vrome lieden op het dorp waarschuwden hen, gelijk ook grootvader gedaan had, dat Rika een verkeerd weg op ging. Doch dat kon vooral mijnheer Ter Laan niet toestaan. Toen eens een vrome boer, een oude huisvriend, hem er over sprak, zei vader:

„Maar wat kwaad steekt er dan eigenlijk in? Er is op Rika niets te zeggen. Zij doet haar best. Iedereen mocht nog willen dat hij zoo was.“

„Zeker,“ zei de ander, „maar de groote vraag is toch, niet waar, of wij wandelen in de wegen des Heeren. En hoeveel vrome menschen zouden er nu wel onder de toneel-spelers zijn.“

„Dat weet ik niet. Ik ben daar niet mee bekend. Maar in alle geval is het vak daarom nog niet slecht. Als iemand zich nu eens verkleedt als een koning of een koningin, doet hij toch geen kwaad. En als hij mooie verzen of gedichten opzegt, ook niet. Toen kort geleden, Pieters de oudeling, zijn silveren bruiloft gaf, waren er ook twee verkleede kinderen, die een vers opzeiden. En geen mensch vond daar iets kwaads in.“

„Maar,“ zei de buurman, „dat maakt een groot onderscheid. Voor die kinderen was dat louter iets als een spelletje, en heel gauw vergeten. Gansch iets anders is, als ik van zulke vertooningen mijn vak maak, en er mijn leven en mijn kracht aan geven moet. Dat past geen Christen. Daarbij, de kinderen zeiden een lief, mooi vers op, waarin de Heere God werd erkend. Maar hoevel laffe, ijdele en zondige stukken worden op het toneel vertoond, en dat trekt de menschen. Let maar eens op. Net zoo min onder de bezoekers van den schouwburg als onder degenen die er spelen, zult ge licht godverreende menschen aantreffen. Ik heb daar genoeg van gehoord.“

Doch Rika's vader liet zich niet overtuigen, ook niet door den predikant die hem kwam spreken. En zoo kon het meisje dan voortgaan.

Een ding echter was haar daarbij min gunstig. Zij bezat wel een vlug en vaardig, maar geen trouw geheugen. Verzen of andere stukken te lezen en dan den inhoud te vertellen, een geheel bladrijde en meer zelfs uit het hoofd te leeren, kostte haar zeer weinig moeite; 't ging om zoo te zeggen in eens. Maar veel lang bleef het haar niet bij. Na een week was zij soms de halve bladrijde al vergeten, of wist zij bijna niet meer wat zij gelezen had. Wel deed zij al haar best om dat gebrek te overwinnen, maar veel beterde het vooreerst niet.

Nu gebeurde het, dat op zekeren tijd aan Rika en eenige andere meisjes, die met haar leerden werd opgedragen een gedeelte te bestudeeren uit het toneelstuk van Vondel, „Gijsbrecht van Amstel.“ In dit toneelstuk komen alle verhalen voor, die nog al heel lang en soms ook wel wat vervelend zijn. 't Moest nu echter tot oefening dienst doen en van den uitlag hing veel af, daar zij die het er goed afbrachten, tot een hooger afdeling zouden bevorderd worden. Wie nog niet mee kon, had echter later weer gelegenheid een stap hooger te doen.

Rika wist dat, maar zij was aanstands vast besloten, om nu niet weer zich de loef te laten afsteken. Met allen ijver ging zij aan 't werk, las het stuk, maakte er opstellen over, en luisterde aandachtig, wanneer de onderwijzer de min begrijpelijke dingen en de oude woorden en uitdrukkingen verklaarde.

Zoo gelukte het haar een overzicht van alles te krijgen, maar nu kwam nog het moeilijkste. Zij had namelijk een bepaald gedeelte uit het hoofd te leeren, op te zeggen zonder hulp niet alleen, maar daarbij in den rechten toon, met behoorlijke verheffing en daling van stem, met de vereischte gebaren; kortom zoo, dat heel het vers zoo duidelijk mogelijk werd, het schoone er van uitkwam, en het aangenaam was om te hooren.

CORRESPONDENTIE.

Op verschillende vragen weldra, hopen we, antwoord. Dit kan echter niet altijd aanstands gegeven worden. Ook kan 't voorkomen, dat vroeger ontvangen vragen 't bescheid op latere doen uitstellen. Men gelieve daarmee rekening te houden.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEKROEFEN: Hoogeveen, D. Hogenbirk, te Nederhorst den Berg. — Renkum en Doorwerth, W. B. Renkema, te Rhijnsburg. — Voorst, W. F. C. van Lingen, te Gerkelklooster.

AANGENOMEN: Duisburg, Z. Hoek, te Nieuw-Dordrecht. — Drogenham, B. J. Langhout, te Groningen.

BEDANKT: Nieuw-Buinen, G. Meijer, te Ealinge. — Werkendam, A. N. H. Koers, te Den Helder. — Lezmond, G. H. van Kasteel, te Oppenhuizen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEKROEFEN: Huiss en Lyons, O. J. Staal, te Wervershoof. — Vollenhove, C. Reynierse, te Wilhelminadorp. — Lutjegast (toez.), J. G. Steenbeek Jr., cand. te Weesp. — Leeuwarden, Dr. H. Schokking, te Vlaardingen. — Uitwijk en Waardhuizen, M. Niemeijer, te Losser. — Beets, J. Ritter, te Obdam. — Papendrecht, J. van Vliet, te Otterland ca. — Steenwijk (toez.), A. van Kooten, te Garderen. — Bergschenhoek, D. E. J. Hupkes, te Waddingsveen.

AANGENOMEN: Culemborg (toez.), Dr. A. L. Th. van der Ven, te Eindhoven.

BEDANKT: Weesp, J. P. Pauwe, te Ierseke. — Cortegene, J. J. Homburg, te Groede. — Slidrecht (toez.), J. H. van der Zee, te Grootebroek. — Halum, J. Visser, te Foudgum. — Lienden, G. Ozeemier, te Balk.

Geabonneerden op DE HERAUT worden blesfeld verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, geëindigd 31 Maart, ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan

De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, April 1907.

Plaatsgebrek noodsaakt ons Advertentieën tot een volgend Nr. uit te stellen.

Advertentieën.

Heden nam de Heere tot Zich onze geliefde Dochter en Zuster

ADRIANA,

in den ouderdom van ruim 21 jaar.

J. COLIJN.

D. J. COLIJN—CALJOUW.

P. J. COLIJN.

A. M. COLIJN.

J. COLIJN Jr.

A. COLIJN.

J. J. A. COLIJN.

Vlissingen, 25 Maart 1907.

Algemene Kennisgeving.

Heden overleed in den ouderdom van 55 jaren onze geliefde Zuster, Behuwdzuster en Tante, Mejuffrouw

HENDRIKA TEUNA SCHUT.

Namens de Familie,

J. HOSPERS Gz.

Bedum, 30 Maart 1907.

De Heer en Mevrouw LINDEBOOM—HARRENSTEIN geven kennis van de voorspoedige geboorte van een welgeschapen ZOON.

Amsterdam, 2 April 1907.

De Heer en Mejuffrouw VAN ANDEL—VAN Dits getroffen door de vele blijken van belangstelling bij gelegenheid van hun 25 jarige Echtvereeniging, betuigen daarvoor hun harte lijken dank.

Bodegraven, 4 April 1907.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

GELDELEENINGEN.

Beschikbaar (met en zonder borg, naar omstandigheden) voor Handelaren en Particulieren, voor 1e en 2e Hypotheek, op Koopmansgoederen, Erfenissen, Gros sen, Cesslon, enz. Br. onder lett O. 450, aan de Nederl. Kistken-Mij., Rotterdam.

Koninklijke Marine.

Aanneming van Stokers 2e Klasse bij Hr. Ms. Zeemacht.

Als STOKER 2e klasse bij Hr. Ms. Zeemacht kunnen worden aangenomen personen, die den leeftijd van 19 jaar bereikt en dien van 16 jaren nog niet hebben overschreden, bij geneeskundig onderzoek geschikt worden bevonden, minstens 1.55 M. lang zijn en voldoen aan de navolgende eischen:

1e. lezen, schrijven en de kennis van de vier hoofdtrekken der rekenkunde met geheele getallen.

2e. het voldoen aan eenige praktische proef, waaruit blijkt, dat de betrokkene met vrucht in de eene of andere werkplaats, waar metalen bewerkt worden, werkzaam is geweest.

Indien zeer voldoende kennende stoken, kan de aanneming als stoker 2e klasse plaats hebben totdat de leeftijd van 30 jaren is bereikt.

De tijd der verbintenis is 3 jaren.

De premie bij aanneming bedraagt f 80.—.

De soldij voor Stokers 2e klasse bedraagt f 25 per maand en kan in dien stand verhoogd worden tot f 33.—; bovendien wordt vrije voeding en logies aan boord genoten.

Bij voldoening aan daartoe gestelde eischen van bekwaamheid en diensttijd kunnen Stokers 2e klasse achtereenvolgens bevorderd worden tot:

Stoker 2e klasse	soldij per maand	38.— à 45.—
Stoker Olieman	" " "	" 42.— " 48.—
Korperaal Stoker 2e klasse	" " "	" 45.— " 50.—
Korperaal Stoker 1e klasse	" " "	" 55.— " 60.—
Sergeant Stoker	" " "	" 65.— " 78.—
en Stoker-Majoor	" " "	" 87.50 " 92.50

Bij verblijf tusschen de keerkningen worden deze soldijen aanmerkelijk verhoogd.

Het pensioen na zekeren diensttijd bedraagt: Voor Stoker-Majoor f 400, voor Sergeant-Stoker f 360, voor Korperaal-Stoker f 300, Stokers 2e klasse f 250 en Stokers 2e klasse f 200 per jaar.

Voor elk jaar dienst in de Koloniën en tusschen de keerkningen wordt het pensioen verhoogd: voor Stoker-Majoor en Sergeant-Stokers met f 21, voor Korperaal-Stokers en Stokers 1e en 2e klasse met f 12.50 per jaar.

Bepaaldelijk wordt de aandacht van belanghebbenden gevestigd op de gunstige gelegenheid voor hen, die reeds eenige vakkennis bezitten, om door plaatsing bij de bestaande opleiding van Stokers te WILLEMS-OORD hunne werkmanskenis te vermeerderen, hetgeen van veel belang is voor het bereiken der hooger Stokersrang.

Personen, genegen tot dienstneming als Stoker 2e klasse, behooren zich aan te melden bij een der kantoren van aanneming der marine te AMSTERDAM, WILLEMSOORD, HEL-LEVOETSLUIS, ROTTERDAM, VLISSINGEN, LEIDEN, NIJMEGEN of GRONINGEN, alwaar tevens alle verder gewenschte inlichtingen zijn te bekomen.

Elders verblijvende personen kunnen zich onderwerpen aan een voorloopig geneeskundig onderzoek, door een Officier van Gezondheid van de Zee- of Landmacht of Gemeente Geneesheer ter plaatse, in welk geval, bij geschikte bevinding door het Rijk worden vergoed de kosten van vervoer van bedoelde Gemeenten naar de plaats waar zij hunne verbintenis moeten sluiten.

Bij aanneming aan een kantoor van aanneming, elders dan te Willemsoord worden bovendien reiskosten verstrekt naar de evengenoemde plaats, alwaar de proef wordt afgenomen. Tijdens den duur van het afleggen der proef wordt vrije voeding en logies genoten.

Bij aanneming moeten de volgende stukken worden overgelegd:

1e. door minderjarige een bewijs van toestemming hunner ouders of voogden, of van de bevoegde autoriteit, gelegaliseerd door het plaatselijk bestuur hunner woonplaats;

2e. een bewijs van goed gedrag, afgegeven door het plaatselijk bestuur of de politie der gemeente, waar zij hun vast verblijf hebben;

3e. een bevolkingskaart model A;

4e. een extract geboorteregister;

5e. een vaccinabewijs;

6e. een bewijs van Nederlandschap.

Bovendien worden overgelegd:

a. door Nederlanders, die bij de Zeemacht, de Marine Reserve, het Korps Mariniers, het leger hier te lande of de Koloniale troepen hebben gediend:

1e. hun laatste ontslagbrief of paspoort;

2e. het bewijs dat zij aan hunne verplichtingen omtrent de nationale militie voldaan hebben; dit bewijs wordt niet gevorderd van hen die 5 jaren bij de Zeemacht, de Marine Reserve, het Korps Mariniers, het leger hier te lande of bij Koloniale troepen als vrijwilligers hebben gediend;

b. door Nederlanders, die ter Koopvaardij of ter Zeevisscherij hebben gevaren:

1e. hun laatste afmonsteringsbiljet;

2e. het bewijs, hierboven vermeld onder a 2e;

3e. " " " " " 6e;

c. door Nederlanders, die nimmer in 's Rijks militairen dienst zijn geweest, noch ter Koopvaardij of Zeevisscherij hebben gevaren:

1e. het bewijs, hierboven vermeld onder a 2e;

2e. " " " " " 6e;

d. door ingeschrevenen voor de militie:

het bewijs, hierboven vermeld onder a 2e;

e. door ingelijfd bij de militie te land, die zich in werkelijken dienst bevinden:

het zakboekje;

en f. door milicien-verlofgangers:

hun verlofpass.

Deze stukken zijn — voor zoover zij niet in hun bezit zijn — kosteloos verkrijgbaar te Gemeente-Secretarie hunner woonplaats.

De Vice-Admiraal, Directeur en Commandant der Marine, J. WENTHOLT.

Willemsoord, Februari 1907.

EISMA & Co.

Noordeinde 20, den Haag.

Kassiers

Commissionairs in effecten.

P. SUBRANDY,

Wijnhandelaar, Enkhuizen,

beveelt zich bij H.H. Kerkeraden beleeft aan tot het leveren van fijne Spaansche wijn voor Avondmaalsgebruik. Prijs per Anker van 45 flesschen f 40.—. Ook verkrijgbaar per half- en kwartanker. Franco levering naar alle plaatsen in Nederland.

RHEUMATIEK-REMEDI.

Het beste middel tegen jicht en Rheumatiek. Artistenboek gratis.

Prijs per flacon 60 cts. franco bij vooruitbetaling.

K. S. DE BOER, Generaal Agent, Sneek.

Door dezen betuig ik mijn harte lijken dank voor uw Rheumatiek Remedie, dat ik van u ontvangen heb, waar ik spoedig geheel genezen ben.

w. g. t. C. de Graaf Ar.

Meeuwen.

KALFSZIEKTE.

Ik heb uw middel aangewend tegen diarree bij huisdieren en ondervonden dat het onover-trefbaar is. Een kalf, 4 weken oud, leed zoo aan het wit diarrhee, dat het van zwakte niet meer staan kon. Na uw middel volgens voorschrift toegepast te hebben was het den eersten dag al beter en den tweeden dag geheel klaar.

Heen bij Steenberg, 24 Dec. 1902.

A. STOP, landbouwer, voorz. van de N.C.B.B.

Prijs per flacon 0.75 + 15 cents porto.

Widervoorkepers genieten korting!

Alleen: Internationale Apotheek, Singel hoek Heiligenweg, Amsterdam.

Tuizenden attesten voorhanden, welke gaarne ter inzage bereid staan.

LEVENSVZERKERING

de Nederlanden 1845

BRAND - VERZEKERING

INBRAAK

DEN HAAG (vroeger Zutphen). Directie HENRY KAPITAAL f 4.000.000.00 RESERVEFONDS: ruim f 1.200.000.00

Wed. P. VAN EIJK & ZONEN

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60.
Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17.
HILVERSUM, Langestraat 65.
HAARLEM, Kruisweg 69.
ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor.

Belasten zich met de uitvoering van EFFECTENORDERS.
Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE.
Sluiten BELEENINGEN.
Ontvangen GELDEN & DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentecers.
Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPICIEN.

INCASSO-BANK,

Amsterdam, Hoerengraet 535/537 Rotterdam, Haringvliet 2. Z. 86.
Volgestort Kapitaal f 8.000.000.— Reserve f 1.037.589.12.

DEPOSITO-RENTE.

Met 1 dag opzegging à (Bedragen tot f 25.000 zonder opzegging)	5 %	4 %
10 dagen	5 1/2	4 1/2
1 maand	5 1/2	4 1/2
6 maanden	5 1/2	4 1/2
12	5 1/2	4 1/2

Accountant, Amsterdam Accountants-Kantoor onder Directie van Mr. E. J. KORTHALS ALTES.

De Directie, K. G. GOEDEWAAGEN, Mr. F. FOEKENS, C. T. GOEDEWAAGEN.

Heden verscheen de vijfde hersiene en vermeerderde uitgave van: **Prof. Dr. H. BAVINCK. De Offerande des Lofs.** Overdenkingen vóór en na de toelating tot het Heilige Avondmaal. INHOUD: 1. De grondslag der belijdenis. 2. De opvoeding tot de belijdenis. 3. Het richtnoer der belijdenis. 4. Het wezen der belijdenis. 5. De inhoud der belijdenis. 6. De verscheidenheid der belijdenis. 7. De algemeenheid der belijdenis. 8. De plicht tot belijdenis. 9. De triomf der belijdenis. 10. De kracht der belijdenis. 11. Het loon der belijdenis. 12. De triomf der belijdenis. Prijs 60 cts. ing., 80 cts. geb. bij alle solide boekhandelaren voorhanden en bij den uitgever J. C. DE MILDT, Den Haag.

ROZEN. Prachtige Struikrozen, 6 voor f 1; Hoogstam Rozen, edele bloeiers f 0.90 p. st.; Treurozen f 2.50 p. st. Gelukswijntje, met een pakket zaad om te bezaaien, f 0.45. PALMEN, in iederen salon, in ieder huis, p. st. f 0.75, f 1.25, f 2.50, f 4. ARAUCARIA EXCELSA, sierden, ca. 1 1/2 M. hoog, met pot f 1.25. Een wereld van bloemgenot in den tuin. ZOMERBLOEMEN-ZADEN, 12 pakjes Zaad, in 12 soorten, f 1. SAUROMATUM, droogbloeiende Wonder-Bloembol, 3 v. f 1. BALCON-GLORIE. Een collectie Zaden van Seel groeiende Klim- en Hangplanten voor f 0.75, waardoor uw balkon in een ranken- en bloemenree wordt omgetooverd. Den ganschen Zomer, tot diep in den Herfst. Eene dubbele collectie f 1.40. Dit Zaad bedekt tevens in verrassend korten tijd, oude muren, kale wanden, hekken enz. TELKAMP's BLOEMENMEST voor Kamerplanten, verrassend, krachtigen groei brengend. In blijken met gebruiksaanwijzing f 0.25. Probeer het eens. Orders vanaf f 2.50 fr. elk station. JONH. TELKAMP's Tuinbouwrichting, Hooftverancier, HILLEGOM, Haarlem.

Uitgave van J. B. WOLTERS te Groningen.

Zoo juist veraschen:

oud-ISRAËL EN ONZE BIJBEL.

Leesboek voor Chr. Scholen, Catechisten en Huisgezins.

DOOR J. GRAS.

Leeraar aan de Kweekschool met den Bijbel te Groningen.

EN

DS. A. DE VISSER, Ned. Herv. predikant te Groningen. Geillustreerd. — Compleet in 2 Deeljes.

EBSTE DEELTJE. — PRIJS f 0.40.

Uitgave van J. B. WOLTERS te Groningen.

Deze week verschijnt: **De betekenis van 't Belijdenisdoen** in praktische samenspreking toegelicht door **DS. P. D. DE GROOT.** Prijs ing. f 0.75; gebonden f 1.10. Leuwarden. F. J. A. JONGBLOED.

Met enkele dagen verschijnt bij J. H. KOK te Kampen:

Het Oude Testament

beschouwd met betrekking tot de Nieuwe Critiek

DOOR **Dr. JAMES ORR.**

Bewerkt door Dr. J. C. DE MOOR en met een inleiding van Prof. Dr. H. BAVINCK.

HOMOEOPATHISCHE APOTHEEK

van ALBERT SOMMER.

Amsterdam, Heiligenweg, hoek Singel. Grootste Inrichting in Nederland.

Hensels Tonicum, afdoend en beproefd bij Bloedarmoede en Zenuwzwakte, 100 gr. f 1; 200 gr. f 1.75. Purshiana Tabletten, uitstekend tegen hardheid en voor bloedzuivering per flacon f 0.75. Hamamelis Supportorlas, het eenige afdoende middel bij aambeien per doos f 1.25. Hamamelis Extract en -Zalf, 50 gram f 0.60; 100 gram f 1.00. Fucus, Ontvettingsmiddel per flacon f 2.50. Arnica-haarlolie, tegen het uitvallen en vroegtijdig grijs worden der haren, in schreeflaas, 100 gr. f 0.80, 150 gr. f 1.10. Huisapotheken, praktisch en doelmatig in Korrels. Met handleiding f 5.75. Strooipoeder, tegen zweetende voeten, per strooidoos f 0.50, tegen postw. + f 0.15 franco.

Boek- en Courantdrukkerij: DE ROEVER KROHNER & BAKKER, Amsterdam.

Dit blad wordt bijdragen van m... blad betreft. te... de ADMINISTRATIE... Inzendingen, die... gunnen voor het 1

Om helder in Jesus onzen K... we alzoo terug... God aan den... Hij hem schijnt... mensch naar G... van den mensc... deze geheele a... was. En het v... vattende heersc... pling naar Go... maar die er rec... die in de sche... het éénig met... van 's mensche... beeld Gods.

Maar hiertoe niet. Er wordt de mensc... den in geest he... boven alle ande... er wordt aan... zijn schepping... dat gebod strek... verplichting op... verleende heersc... haven en uitbrei... begin van de... aanvang van G... nog geen zonde... zonde, en eerst... aan het licht... menschen ontwl... Maar wat onm... mensch wordt o... zal vervullen, d... werpen, en hee... al wat op deze... majestueus: „E... naar zijn beeld... Hij hem, en C... tot hem: „Wees... vuldigt u, en w... haar, en hebt... Hiernit blijkt... was om uit te... duizend en m... wordt de aard... miljoen mensc... der aarde is le... ramelijk bewoo... groeiing van... alleen komen, a... dood intrad, m... de zonde, in 's... was met die be... hem op deze a... de ladder van... bovenaan plaai... echter schiet... mensch uitgepr... worden, in zoov... te mijden en d... te gaan, zich e... denken laat. N... sluitend als zeg... gebod, de ordin... uitgesproken in... om de aarde a... vult de aarde... bevel, dat aan... dat hem een wer... oproept tot ins... leende krachten... de heerschappij... dat des mensc... stel, toekwam;... vanzelf in den s... deel door hem g... werkelijk moes... wordt den mense... in gemeenschap... onzondigen staat... wel wordt hem... schappij over... zijn schepping... was, in volle l... diepte en hoogt...

Let er nu wel schien schouder over deze aard schappij zijn o oorspronkelijke niet gedacht w de verscheurend tegen de elem later op; maar geestelijke over door inspanning verleende krach nog in den die